

ske Erhvervsliv, som han gjorde. Han behandlede Landet som en Helhed og mente at maatte tage Hensyn til Industrien, hvor den fandtes. Han kunde ikke tage Hensyn til den Industri, der endnu ikke fandtes i København. Han tager Hensyn til den Industri, der er i Monarkiet; og den Omstændighed, at Grænsen saa senere bliver flyttet, har i den Henseende aldeles ikke noget at sige. Han tog Hensyn til den danske Industri, den holstenske og slesvigske Industri var den Gang dansk, og det har senere vist sig, at det var velsignelsesrigt for Danmark. Det vilde have været yderst sørgeligt for os, og vi havde paa ingen Maade kunnet optage vort voksende Befolkningsoverskud i de Aar, der ere gaaede siden da, hvis vi ikke havde haft en voksende Industri at falde tilbage paa.

Industriberetningen og det Argument, der kunde hentes derfra, har ligeledes det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Wulff) udførlig belyst, og navnlig har han givet en meget generende Oplysning i saa Henseende. Men jeg vil gerne pege paa, hvad dette Citat i sig selv indeholder, og med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg læse blot to Linier op. Altsaa, den Autoritet, som Finansministeren paaberaaber sig, skriver saaledes: „Det er dog endnu ikke muligt at give et samlet Overblik over de Virkninger, som den har udøvet paa Haandværk og Industri“ — hvad der staar i en skærende Modstrid til, at den højtærede Finansminister længere nede paa Spalten siger, at paa Basis af dette ugunstige Aar kunde Toldloven bedømmes saaledes, som det nu er sket. Manden siger jo dog selv, at det ikke har været ham muligt at give et samlet Overblik. Han siger videre, at han har udsendt Spørgsmaal og udbedt sig Oplysninger, men at det er forholdsvist faa af de industridrivende, der har besvaret dem, og deres Besvarelser ere ikke altid overensstemmende. Altsaa, han har spurgt, men der er meget faa, der har svaret, og disse meget faa ere indbyrdes uenige. Og paa Basis deraf siger han uden videre: Dog synes det alligevel nu at kunne slaas fast, at om ødelæggende Virkninger af den nye Toldlov paa vor hjemlige Industri er der kun Tale i ganske enkelte Tilfælde. Jeg maa sige, at det er en fed Statistiker, der først siger: Jeg har i Grunden ikke faaet noget videre Materiale, og det Materiale, jeg har faaet, er indbyrdes stridende, men dog siger jeg paa Basis heraf, at det synes — dette Ord „synes“ er det eneste Forbehold — at kunne slaas fast, at det er saa-

dan og saadan i ubestemt Almindelighed: alt i alt synes Virkningerne af den nye Toldlov ikke at være store. Jeg maa sige, at har man overhovedet ikke bedre Autoriteter at støtte sig til end Folk, der udtrykke sig saaledes, saa gaar det den højtærede Finansminister ligesom den bekendte Høne: Den saa og den saa og den saa, og saa var der ikke andet end en lille Stump af et Straa. Men efter et Halmstraa griber jo ganske naturligt den drukkende.

Gentagne Gange kom den højtærede Finansminister ind paa, at han ikke havde ruineret den danske Industri. Nej, det er altsaa ikke lykkedes at ruinere den, det vil jeg gerne indrømme, og det har heller ikke været hans Hensigt. Det er efter min Mening netop det værste, der er begaaet, thi jeg forstaar det Frihandelsprincip, der siger: Dette Land — det vilde f. Eks. med nogen Føje kunne være sagt efter Krigen 1864, hvis man havde lavet Toldloven om den Gang — egner sig ikke til Industri, det har i dette Øjeblik ikke nogen videre Industri, lad os kvæle de Forsøg, der gøres paa at skabe en kunstig Industri, og lad os ganske udelukkende lægge an paa at være et Agrar- og Handelsland. Men naar der er opvokset en Industri, saa ikke at turde slaa nogen Virksomhed helt ihjel — man undersøger, hvor langt man saadan kan faa knebet det ned, saaledes at det lige akkurat kan gaa, og man ikke bagefter skal faa paa Tallerkenen: Du har ødelagt den og den Industri —, det forekommer mig at være en ganske usmagelig Metode! Netop derigennem kommer det ogsaa saa ejendommeligt, at ingen Toldsats nedsættes saa langt, at det virkelig faar nogen Betydning for Forbrugerne. Det eneste, der opnaas, er, at dansk Produktion generes, og at tysk Industri gavnes. Men der er ikke et eneste Menneske her i Landet, der gavnes derigennem. Det er ogsaa ejendommeligt, at naar Udlændinge tale om saadanne Foretagender der, som f. Eks. svare til de danske Sukkerfabrikker her i Landet, saa tale de med Stolthed derom. Paa tilsvarende Maade skulde enhver dansk Mand med Stolthed tale om disse fortræffelige danske Sukkerfabrikker: Sikken de betale sig, hvor de ere fortræffelige! Men i Stedet derfor siger man her: Er der noget, der betaler sig, det maa vi straks søge at slaa ned, for Gud i Himlens Skyld, lad der ikke være noget, der betaler sig, lad os bare tjene saa lidt som muligt! Med andre Ord, det er H. C. Andersens Even-